

Er zijn wat kleine veranderingen merkbaar: windenergie wordt zo langzamerhand serieuzer genomen in Nederland. Minister van Aardenne heeft vlak voor zijn afstocht een gunstige stimuleringsregeling voor windmolenbouwers ingesteld, diverse elektriciteitsbedrijven zijn bezig met het opstellen van plannen om meer stroom op te gaan wekken met behulp van windturbines en op diverse plaatsen in Nederland krijgen particulieren die in een soort verenigingsverband een windmolen willen laten draaien en gebruiken nu vaste voet aan de grond. Het Noorden telt twee van dergelijke initiatieven: de Vereniging tot Kollektief Bezit van een Windmolen in Friesland, en Noorderwind, dat zijn hun kollega's in Groningen en Drente. Een verslag van de stand van zaken rondom deze opvallende initiatieven in het Noorden.

WINDHANDEL? *Wim van de Pol*

Windmolen op een boot in het Aduarder Diepje

In Friesland hebben ze de zaakjes mooi voor elkaar. Nadat daar sinds enige jaren een groep mensen bezig is geweest een VCBW (Vereniging tot Coöperatief Beheer van een Windmolen, zo heette het oorspronkelijke initiatief, zie Noorderbreedte '84-8) op te richten is de Vereniging het afgelopen jaar in een stroomversnelling terechtgekomen. Eén van de belangrijkste redenen hiervoor is een gunstige afspraak die de vereniging met de provincie heeft gemaakt. Om het belang van zo'n afspraak duidelijk te maken is het goed om in vogelvlucht het idee van een VCBW uit te leggen.

Als particulier kun je eigenlijk geen windmolen kopen en laten draaien; ze zijn daarvoor te duur, en je eigen gebruik is te laag om de geproduceerde stroom voor een groot deel te benutten. Richt je nu een vereniging op, waarbij meer mensen geld bijeenbrengen, dan is het aanschafkapitaal voor een windmolen aanwezig. De leden van een vereniging hebben samen ook een groot elektriciteitsgebruik, dus de windmolen maakt dan stroom voor alle leden. Het enige onduidelijke punt is dat de molen op één plaats staat, en dat de leden verspreid in de regio wonen. En dus moet er met het elektriciteitsbedrijf onderhandeld worden over een vergoeding voor het gebruik van hun net om de windmolenstroom bij de leden te brengen.

De zaak ligt eigenlijk iets gekompliceerder, omdat er in wezen sprake is van 'terugleveren'; de molen levert alle stroom aan het net en de leden halen die er thuis weer uit. Het gesprek dat de Friese Vereniging met hun provinciaal bestuur had over deze terugleververgoeding leverde een iets andere afspraak op dan verwacht werd. Doorgaans is het de bedoeling een zo hoog mogelijk te-

Windmolen bij Tzummarum

ruglevertarif voor de door de molen geproduceerde stroom te krijgen. Provinciale Staten van Friesland, min of meer de baas van het Provinciaal Elektriciteits Bedrijf, deed een andere aanbieding: men verklaarde garant te willen staan voor een dekkende exploitatie van de molen(s). De redenering is als volgt: een molen van het formaat waaraan de Vereniging denkt (75 kWatt) produceert stroom voor zo'n 40 gezinnen. Die veertig gezinnen brengen, als leden van de Vereniging, een deel van het aankoopbedrag van de molen op en de provincie zorgt voor het resterende deel. Aangezien er in Friesland zich al zo'n 160 mensen hebben aangemeld, zou dat kunnen betekenen dat de eerste vier molens van de Friese vereniging al een dekkende exploitatierkening hebben. Zó gedetailleerd zijn de onderhandelingen echter nog niet geweest en over hoe het eindresultaat van de huidige gesprekken er uit zal zien valt nog niet veel te zeggen. Wel is het volgens Ed Tulen van de Friese vereniging inmiddels zo ver dat het goed mogelijk is dat er dit jaar begonnen wordt met de bouw van de eerste molen. Er wordt nog gezocht naar een geschikte plaats voor die molen.

Afscheidskado Van Aardenne

In Groningen en Drente is sinds enige tijd Noorderwind actief, een combinatie van VCBW's uit Groningen en Drente. Op dit moment is men bij Noorderwind druk bezig met het werven van nieuwe leden en het onderbouwen van de financiële zekerheid van de Vereniging. Een afspraak met het EGD 'naar Fries model' is niet gemaakt. Noorderwind zal hoogstens een bescheiden éénmalig

ge bijdrage krijgen. Ook zijn er nog geen vorderingen geboekt op de moeizame weg van onderhandelen over het teruglevertarif. Met name nu de brandstofkosten voor de elektriciteitsbedrijven laag zijn, is het moeilijk een goede prijs voor stroom uit een windmolen te krijgen.

Toch probeert Noorderwind spoedig over te gaan tot de aanschaf van een windmolen. Een belangrijke reden om dat te doen is het 'afscheidskado' dat Minister Van Aardenne in 1986 aan de windmolenbouwers in Nederland gaf: het 'IPW', Integraal Programma Windenergie. Dit plan komt neer op een forse subsidie op de verkoopprijs van iedere verkochte molen. De kopers van de molens zijn dus goedkoper uit en de fabrikanten kunnen er meer verkopen. Er zijn nog vrij veel onduidelijkheden over de preciese uitvoering van de subsidieplannen. Zo is er op dit moment al een veelvoud aangevraagd van wat er beschikbaar is aan geld. Met name elektriciteitsbedrijven en enkele windturbine-fabrikanten hebben fors uitgepakt: volgens de aanvragen gaan er in Nederland zo'n 15 windmolenparken verschijnen, waarvan er bijvoorbeeld twee in Delfzijl moeten komen. Het Ministerie zal waarschijnlijk niet alle aanvragen kunnen honoreren en waar de grens gelegd gaat worden is nog niet duidelijk.

De subsidieregeling is ingesteld omdat de minister de windenergie in Nederland het beslissende duwtje in de rug wil geven; over enige tijd moet er in ons land sprake zijn van een gezonde windmolen-industrie en moeten er veel meer molens staan dan nu het geval is. Om dat doel te realiseren moet er stevig aangepakt worden, want windenergie is in Nederland tot nu toe een onderge-

schoven kindje geweest. De subsidie is op dit moment op z'n hoogst, volgend jaar is de bijdrage al weer een stuk minder, en het jaar daarna weer minder. Voor windenergie is het dus nú, of nooit meer.

Overigens mag dat wel zo wezen, bij Noorderwind is men er van overtuigd dat het allerbelangrijkste kenmerk van hun initiatief moet worden dat de Vereniging veel leden heeft. De aankoop van een windmolen zal dan ook pas geschieden als Noorderwind wat dat betreft een goede basis heeft en niet omdat het inmiddels 1 januari 1987 is.

Andere energiebron, ander beheer

De beide initiatieven in Noord-Nederland komen van de grond in een tijd dat er op energiegebied van alles aan de hand is: veel nieuws over ongelukken met kerncentrales, plannen voor nieuwe kerncentrales, maar ook steeds meer plannen van met name elektriciteitsbedrijven die windenergie op grootschalige wijze willen gaan benutten. Wat de windmolenkoöperaties daar tegenover willen zetten is duidelijk: een schone manier om stroom op te wekken en een kleinschalige manier om die stroomopwekking te beheren. Iedereen in Noord-Nederland kan lid worden en de verenigingen roepen dan ook een ieder op om dat te gaan doen. Meer informatie over het initiatief in Friesland kan verkregen worden bij:

Dirk van der Ham, Stationsleane 5, 8614 AN Oudega, tel. 05154-9484 en over Noorderwind kan men u alles vertellen op het sekretariaat van die vereniging: Oude Kijk in 't Jatstraat 62, Groningen, tel. 050-140140, of bij Wim van de Pol, tel. 050-132870.